

صاحب امتیاز و مدیر مسئول

پیل - ۱ صافی - ۲۴

ضیا کولہ آلپ

نسخہ نمبر ۱۰ فروشد

آبونہ شراعتی

سہ لک: ۵۰۰

آئی آبی: ۲۰۰

فروشد

کوچوک مجموعہ

ادارہ خانہ سی

دیار بکر

حکومت دارہ سندھ

ولایت مطبعہ سی

لنگرافہ دیار بکر

کوچوک مجموعہ

ہفتہ روزہ برچہ قار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعہ روز

۷ ربیع الآخر سنہ ۱۳۴۱ بازار ابرتسی ۲۷ تشرین ثانی سنہ ۱۳۳۸

مصاحبہ :

خلافتک حقیقی ماہیتی

لازمدر ، آوروپادہ ، اجنامی تکامل جوق
ایرلہ مش بولونڈی ایجن ، مفرد مائلہ
امتک فرقی بیلدی کی ، کندیٹک ہانکی
مائدن و ہانکی امتدق اولدیفندہ شعورلو
بر سورندہ وانفدر ، شرفندہ ایسہ ، ہوابی

بر انسانک اجتماعی وظیفہ لرندن الہ
برنجیمی ، ہانکی مائدن و ہانکی امتدق
اولدیفنی ، لم سیدر بولک ایجن دہ ، ابتدا
ہ ملت ، زمرہ سبیلہ ، امت ، زمرہ می
آراوندکی فرقی کورمہ می ، آکلامہ می

کامک معناری هنوز ایچہ تین اقدیکندن
 دولانی چوق کیسهله هانکی ملتداسله
 وهانکی امته منسوبسک ؟ سؤالینه دوشور
 بر جواب وره منزل . اوحالده . اجنامی
 هویتزی انی آکلايه يلمک ایچین اولامرده
 بایکی کلمک معناری تمینه چالیشمالی یز .
 امت . عینی دینه منسوب فردلرک
 مجموعی دئمکدر . مثلاً خیر - ثیانتارک مجموعی
 بر امتدر . یهودبارک مجموعی بر امتدر .
 مسلمانلرک مجموعی بر امتدر . دیمککه بر
 یوزدهمه قدار دین وارسه ، اوقادارده
 د امت و وجوددر

اورولبورکه د امت ده مشترک ولان
 حیات یالکز دین دوز عبارتدر حالیکه
 مانده دین و مشترک اولدینی بی وولدر
 باشقه ، د لسان ، د اخلاق ، د حقوق
 و سیاست ، د کوزا ، صنعتلر ، د اقتصاد
 علم ، فلسفه و فنونه مشترکدر . ر امتک
 ایچنده د لسانلر ، اخلاقلر ، حقوقی - سیاسی
 تشکیلاتلر ، بدیی ذوقلر ، اقتصادی عضوولر ،
 زیوی مؤسسلر آیری اولاییلر . بر امتک
 ایچنده ایسه دین کی بوتون بو صابدهمنز
 حیاتلرکده مشترک و متحد اولیمی لازمدر .
 بر جمعیتده کی دینی ، اخلاقی ، حقوقی ،
 سیاسی ، بدیی ، اقتصادی ، زیوی حیاتلرک

مجموعه د حرث ، نامی و بریار ، حرث ،
 بوتون اجتماعی حیاتلری احتوا ایدی جامع
 بر کلمدر . اوحالده ، ملتق تعریف ایچین
 د عینی حرثه منسوب فردلرک مجموعی ،
 دیمک کافیدر

وتمربلردن آکلاشیلورکه د جمعیت ،
 نامی ورده حز (بوتون اجتماعی حیاتلری
 مشترک اولان) زمیره ، امت دکل ، ملتدر .
 امت ، اکثریا بر جوق جمعیتلری ، یعنی
 بر جوق ملتلری معنوی اولان برجامهده
 یونندن دولایدرکه اکثریاد امت ، یعنی الملهده
 ذاتاً بین المللیت ابتدا ، امت حالده باشلار

بین المللی مؤسسلر ، بدایتده یالکز دینی
 مؤسسلردی . قرون وسطاذه ، آوروپا
 بین المللی خرسکیان امتدن عبارتدی اوراده کی
 بین المللی مؤسسلرده کلیسیه طائفه مؤسسلره
 منحصردی . اوزمان آوروپاذه مائه طائفه
 تشکیلاتلرله امته طائفه تشکیلاتلر بی یونندن
 عامیله آیریلماشدی . بزدهده ، یاقین بر فیه
 قدار بواجی نوع تشکیلاتلر بر یقه قارشیقدی .
 اجتماعی تکامل ، ایشلرک تقسیم ، ایشلرک
 تقسیمده جهت جامه لری آیری اولان
 زمیره لرک ری یونندن تمیز اقمینی اقتضای
 ایشلرکدن ، صوک زمانلرده - آوروپاذه
 اولدینی کی بزدهده - ملت تشکیلاتلرله

امت تشكیلاتی بری زلفی آرینه باشلائی،
 خصوصیه . متارکدن سورا ، ایو مهم
 سب و آریلانی تبعیه ایندی :
 بوسیلرک برنجیمی برچوق مانلری
 منوی اولان بویوک ابراطورلرک انحلاله ،
 فرمانلک آری بدولت حافی آلمسیدر .
 اولجه ، بر دوحیه قدار رانلک دینی
 رقیبی ، اودینه منسوب برچوق مانلری
 احتوا ایدی بر ابراطورلک سیامی رقیبی ده
 اوله بایردی فقط ، بوملنر آری و لئو
 تشکیلی ایدنجه . امتک دینی رئیس بولردن
 بالکن برینک سیامی رقیبی اولماز .
 چرنکه ، امت رئیسک وظیفیمی ، بوتون
 شامانلرک دینی حیاتلری اعلایه جالیتمقدیر
 هرمانی اداره ایدی . حکومتنک وظیفیمی
 ایسه ، بالکن اولملک تعالیسی دوشونمقدیر
 اولماده . بوابکی تورلو ریاست عینی
 مخصوصه برلشیرسه ، بعضاً امتک عمومی
 منقنی برمانلک خه وحی منقنه ، فدا ایدیلک ،
 مضاده بوملنک حیانه نفاق ایدی سیامی
 قایلر امت ، فکورسته فدا ایدیلک تهلکلی
 باش کومتریر .
 سبیلرک ایکنجیسی ده ، سیامی وحدانک
 اکاملی نیجیسی اولورکی ، سلطنتک عامیه
 مانه قائد اولمسی و هیچ بفرودک سلطنت

حقنه اشتراک اداسنده بولونه ماممی
 عهدلرک صوا زمانلرده بویوک رغوت
 لازمه سیدر . تاریختک برچوق تجربه لری .
 میرایرک منقنه مانلرک منقنی آری شیلر
 اولدیفی بدانه قویدی . بالکسه ، متارکدن
 سورا ، خان بر حکمدارلک اولنک دامادی
 اولار خان بر سیدراعظمک دوشماقده
 صایلوب ملت علینده سولکدرجه شیع
 حناستلر ارتکاب اتمی لری . هب ملت مانه
 حقلرک میرای منقنه ، غصب ایدیلیمی
 فصددن اوی قلدی . و آحقن تجربه لری
 تورک ملتنه لوستردی که و لئو بویه
 سیامی ، قدراتی ، کندی منقنددر باشقه
 برشو دوشومعدین بر میرایرک الله بیراقی
 املا جائزده لدر . وقایع ، تورک ملت ،
 کشانه قائد اولان سلطنت حق . تمامیه
 الله اهرق . تشریع و اجرا ساحلرلرک
 ولایت طاممی و کالت طریقله بالکن بویوک
 ملت مجلسنه تودیع ایندی . و سورله ،
 ملت تشکیلاتی خصوصی برماهیت آلدی
 ملت تشکیلاتی بویه خصوصی برماهیت
 آئینجه ، امت تشکیلاتک داما بارزوداها
 ششمعلی بر سورقده بدانه چینه نه امکان
 حاصل اولدی . امت تشکیلاتک باشنده
 بولونان بولون مسلمانلرک دینی قندارلی

طایفه ای ذاتی و خلیفه و نامی و ربایر .
 حضرت پیغمبر ، و قایده و جلاله من خدمت گرفته
 نماز روزه امامت و بیقه منی ایضاً حضرت
 ابوبکر و ثوابی و پیور مشدی خلافت مقامی .
 ایسته بوامامت و خلیفه مندن دوغدی .
 معلوم درک اسلام بنده بشی وقت نماز جماعت
 حائده ادا ایدیلیر . نمازی جماعته ادا
 اده بیامک ایچین ، جماعتک برامامه اقتدا
 ایتمی لازمدر . جمعه و بارام نماز روزه
 کلمه ، بونلرک یالکز جماعته دکل ، عقی
 زمانده امتیجده ادا ایدیلیمی اقتضا ایدر .
 وندن دولایدرکه جمعه و بارام نماز لری
 کوی و محله مجدلرند قیامه باز آنجق شهرک
 بویوک جامع لرده قیامه ییلیر . و نماز روزه
 امامت و خطابت و طایفه لری ایضا ایدن امام
 و خطیب لرده خلیفه طرفندن خصوصی بر
 راکه وکالت آللری شرطدر . بوجبوریت
 کوستریورکه ، جامع جماعت لری در خصوصی
 امامه اولدولری کی ، بخصوصی امامارکده
 عمومی و پیورک برامامه اقتدا ایتمی لازمدر
 بوضورتله ، جمعه و بارام نماز لری ادا ایدیلیرکن ،
 بوقون اسلام امنی ، خلیفه حضرت قرینک
 عمومی امامتله ، متحداً امتیجه ربعدایت
 اجرا ایلمش اولورلر . ایسته ، بوسیدن
 دولایدرکه و خلافت ، مؤسسه منی ، امامت
 کبرا ، تعبیرله تریف اولونور ، جمعه و بارام

خطبه لرینک خلیفه حضرت قرینک نامنه
 اوقونمشی و خلیفه موجود اولمادی زمان
 جمعه و بارام نماز لرینک ادا ایدیلوب ایدلمه
 مندن کی مخالف دوللرک موجودتی ده
 کوستریورکه خلیفه نکی اساس وظیفه منی
 برامامت کبرادر .
 حضرت پیغمبرک حال حیائنده یالکز
 برامام وادی که حضرت پیغمبرک ذات
 مبارک لرین عبارتدی . امامک بوضورت
 امتک اتحادینه الواضح برنمایدی . سوکر لری
 مسجدلر و جامع لرله برابر اماملرده چوخلادی .
 بوشرت ، امتک وحدتی نظر لرین کزله که
 برسیب اوله بایردی . خلافت مقامک
 تأسیس یله ، بومحذورك او کتیک یامش اولدی .
 (خلیفه) ، امام اکبر ، اماملر امامی
 دیمکدر . اماملر چوخلالقدن سوکرا ، بونلرک
 حلقه برامام اکبره اقتدا ایدلری ، امتدکی
 وحدتی یله باز برصورتده مبداه حیقارودی
 اوزماندن بی ، اسلام امنی ، کندی و ارفی
 کندی وحدتی ، کندی تسامین برامام
 انلرک دهی خلیفه نکی وحدتده متبعی کورور
 اسلام امتک وحدتده مثال اولان بومقامی ، برامام
 خصوصی سیاقنه بولاشدیر . رق اوسیانک
 بشری وغیر قابل اجتناب خطا رله شایه دل
 ایتمک ناصیل جائز اوله بایر ؟

دولتاره تابع بولونان مسلماناره عثمانلی
خایه لریک دینی نظارتده بولونلرینه ،
اولورلری سیاهی متبوعری اولان دولتار مانع
اولورلری . زیرا ، بودینی نظارتیه سیاسی
الک رک قاریدشابه جفته امین اوله سازلردی .
شیمده ایسه ، خایه حضرتلری هیچ
بردولتک خصوصی سیاستیه مربوط بولونما .
دینده ، یوتون عامه کی اسلام مقبیلریله
علناً محاربه ایده بیلجکدر . یوتون اسلام
حاکمده کی خطایله واماملر ، رات و برملک حق
استمال ایده بیلجکدر . یوتون دنیاده کی
دینی مؤسسهر اوزرنده کی نظارت حق
تطبیق ایده بیلجکدر . مسام و غیره سلم
هیچ بردولت بودینی وظیفه لرک ایخاسنه مانع
اوله مایه جقدور .

کوردولورورک یوکونکی خلافت ، مقایه ،
اسکیسندن یئکجه دفعه ، داهانولدر تورکیا
دولتی و ملتی اولک باشلیجه ، قناده ای اولمقه
بار . یوتون اسلام دولتری و ملتیری ده
ماده و معناً اوطنلهر اوله جقدور فقط
اولک الک حقیقی واک بویوک قدرت متبی .
یوکون اوروپایده نذنبه حرمت ایقه
مجبور ایدن اسلام دینک عظمه یدر .
خلافتیه انتخاب اوارنقی حقلک آله مانه
محضر ایده یی . خصوصنه کچه ، بوده

سلجوقلر زماننده بغدادده ، کوله منلر
زماننده ، مصرده ، املاک دیانتیه لک ریاستی
طبیعتیه بری بدن آریلشدی . یوزدورلرده
خایه ، یاکنر امته طایفه دینی وظیفه لرله
اشتغال ایدردی . ولایت عامه به تملق ایدن
یوتون سیاهی ایشلری ده بغدادده سلجوقی ،
مصرده کوله من سلطانی احرا ایدردی .
اسلام تاریخک کرک دیانت و کرک سیاستیه
اک بویوک بولونمینی دورلری ده آنجق
یوزمانلردر . سلطان سلیمک تکرار بویوک
مقامی برلشدرمه سندن سوکراده کی عثمانلی
ایمپراطورلی انحلاله . دینی حیایله سیاسی
حیای انحطاطه یوزطوندی . اسلام تاریخی
بویوک قدرک بدقیق ایدیلرسه ، جوق
مهم حققتلر میدانده چیه جقدور .

کچن جره ، کونی اسلام طایفک یوتون
جامع شرعارنده متحداً اجرا اولونان یکی
خایه حضرتلرک انتخاب سیاسی ، یوتون
مسلمانلری قنلاً برلشدرن اویوک بریارام
اولدی . زیرا ، اوکون عامیه امته طایفه
رامام اکبره نائل اولان اسلام طایفه
مقساند برات اولدیقی کچمش زمانلرده نسبته
داها قوتله حسی ایددی .

شیمده یقنار ، عثمانلی خایه لرک
دینی نظارتلری یاکنر سیاسی تهرلری آراسنده
بولونان مسلماناره منحصر ایددی . باشقه

بویا شدی . بوقاریش قافله اشانه فومو فلر
آورد دانیبال طرفنه بکجه شلره یی خبر بوردی
(آمیدا) شهر یی حاسی نکه طرفی التزام
استدیک حالد او کایک یاقینی اولان (طوشخانه)
شهر یی امیر اطوره صادق قالمشدی . آهـ
دانیبال (کالغ) شهر ییله نزیب (بی قصبین)
و حار دان شهر رندی و فرات کنار ییله
سوریه ده آثور یی اطاعتنه بکجه بکجه
برلردن باشقا بونون حوالی یی کندی طرفنه
چک یلمش . فقط احتیاله کوره آثور
اورده می گندیسنه اطاعتدن امتناع بلمشدی .
اوچجی سالناماسار الدله قالا یی خبر یه قار
قولاره استناد آحاسی اوغلی حایمه شدتله
حرکت قرار وردیک حالد اختیارانی بییله
رندن قبولدانه دیقندن حرکاته سوق
و اداره منیله عهد ابدنک ایستدیک اوندکی
(شامی رمال) و تودیع بلمشدی .

ایکی قارداش ار اسنده با دایان حرکات
قیجکند و اوچجی سالناماسار وقات ایتمش
داخلی حرب آنجق ۸۲۲ سنه مده ختام
بویا بلمشدی . آثور یی ایجه سارسان .
ضعیفان بو اوزون یهران دوه سنه دیگر
رجوق برلر آراشده (نای = نهری)
آثور ییله خود و حاکمیتدن سیرایش .
هرط ف امیر اطورله بورجلو اولدقاری

سوک رجو مصیبدور . زیرا بو محترم حائله
برقاج بک سنه یی بری تورکک . آلتی یوز
سنه یی بری ده هم اسلامته . هم ده تورکک
بو یوک شانلر قازانر مشی . بو یوک خدمتله
ایقا ایتمش مبارک بر شاندر . بولامده نکه
قبولیه . هم اهلیله قازانیلمش تاریخی
رجوق صاحباری الدله ایقا ابدلش .
هم ده احباب اناسنده کی اختلاف و احتراصلر
اسغری رجده انقبز بلمشده . خلافت مقامه
هم عصری سیاستک اساسی اولان خلفه جبارق
ومل سلطنت عمدله یی قابل قایلش .
هم ده دین ساحه سنه حقیق بر اسلام اتحادی
وجوده کنه مکه صالح بر مابیت و بر مکه
دوق اولان بو یوک مات مجاسبه شانلی
رئیس بوجهانشولی خدمتله دن دولای
بایان تشکرل مرض ابدرز .

ضیا کوله آلب

قوموق الی

— ۱۱ —

اوچجی سالناماسارک اوغلی (آهـ
دانیبال) (ق ۸۲۵) ده بایسته
قارش معیان ایتمش و آثور یی نخته وارث
اولان ایستدیک . بک بو یوک مقیاسده
بایان بوجمیش آثور یی امیر اطورلغی قله